

Päähaku, kielten kandiohjelma: maailman kielet ja kielitieteet

Valintakoe 24.5.2018 klo 14.00–18.00

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абвгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Kirjoita henkilötiedot kaikille sivuille.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	
---------------	--

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	
-------------------------	--

MAIKI

Sivu: 2 (11)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

WVC

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

- Tarkista, että saamassasi koenipussa on kansilehden ja ohjesivujen (sivut 1–4) lisäksi:
 - monivalintatehtävät sekä kysymys- ja vastausosio (sivut 5–11)
 - monivalintatehtävien erillinen vastauslomake (optinen vastauslomake)
 - yksi ruutupaperiarkki omia muistiinpanoja varten (konseptipaperi).
- Monivalintatehtäviin vastataan erilliselle optisesti luettavalle lomakkeelle. Muiden tehtävien vastaukset kirjoitetaan kysymys- ja vastausosioon.
- Tarkista, että olet kirjoittanut nimesi ja henkilötunnuksesi kaikkiin vastauslomakkeisiin ja rastinut monivalintatehtävien vastauslomakkeeseen (optinen vastauslomake) henkilötunnuksen mukaiset soikiot oikein.
- Vastaa tehtäviin ytimekkäästi ja koekirjallisuuden ja/tai aineiston mukaisesti. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston perusteella.
- Kirjoita vastauksesi suomeksi tai ruotsiksi. Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.
- Kirjoita vastauksesi monivalintatehtävien osalta niille varatulle erilliselle vastauslomakkeelle ja muiden tehtävien osalta koemonisteelle. Kirjoita kukin vastaus sille varattuun tilaan. Arvostelija ei huomioi merkintöjä, jotka ovat vastaukselle varatun tilan ulkopuolella.
- Kirjoita vastauksesi lyijykynällä ja selvällä käsialalla. Arvostelija tulkitsee tulkinnanvaraiset merkinnät vähiten pisteitä tuottavan vaihtoehdon mukaisesti.
- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.
- Pidä koemateriaalisi niin, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjäsi.

Pisteyttäminen

Osa	Voit saada	Sinut voidaan valita vain, jos saat
1	0–60 pistettä	
2	0–40 pistettä	
yhteensä	0–100 pistettä	vähintään 50 pistettä

Kokeen joihinkin osiin antamasi vastaukset jätetään arvostelematta, jos et voi saada pienintä hyväksyttävää pistemäärää koko kokeessa.

Jos haluat valvojan huomion

Jos haluat valvojan huomion, niin nosta kätesi. Valvoja tulee luoksesi. Kerro asiasi valvojalle hiljaisella äänellä.

Jos haluat käydä vessassa

Voit käydä vessassa valvojan saattamana. Valvoja saattaa vessaan vain yhden kokelaan kerrallaan.

Useimpien koesalien läheisyydessä on vain kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän mukaisia vessoja. Tämän vuoksi sinua vessaan saattavan valvojan on oltava miespuolinen, jos haluat käydä miehille tarkoitetussa vessassa, ja naispuolinen, jos haluat käydä naisille tarkoitetussa vessassa.

Jos haluat käydä vessassa, toimi seuraavasti:

1. Tarkista, että koesalissa on vähintään kaksi valvojaa ja että vähintään yksi valvojista on sellainen, joka voi saattaa sinut vessaan. Jos nämä ehdot eivät täyty, odota, että tilanne muuttuu.
2. Käännä esiin tämän kansilehti- ja ohjesivun sivu 2, jossa on isolla fontilla merkintä WC, ja nosta sitten nippu pystyyn teksti itsestäsi poispäin siten, että valvoja huomaa sinut ja tulee luoksesi. Odota kärsivällisesti. Valvoja ei välttämättä voi saattaa sinua vessaan heti. Valvoja ei myöskään välttämättä vie kokelaita vessaan samassa järjestyksessä, jossa kokelaat ilmoittivat tarpeestaan käydä vessassa.
3. Kun valvoja antaa sinulle merkin, kerää koepaperisi konseptiarkin sisälle, jätä nippu pöydälle ja seuraa valvojaa vessaan.

Kun aiot palauttaa koepaperit

Kun aiot palauttaa koepaperit, järjestä paperit konseptiarkin sisälle samaan järjestykseen, jossa paperit sait.

Kun lähdet palauttamaan koepapereita, ota mukaasi kaikki tavarat, jotka olet istumapaikalle vienyt, jotta sinun ei tarvitsisi palata noutamaan kyseisiä tavaroita.

Palauta kaikki saamasi koepaperit, myös suttupaperit, salin etuosassa olevalle valvojalle.

Palauta kaikki paperit, vaikkeet olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä tai mitään tehtäviä. Todista henkilöllisyytesi, kun palautat paperit. Muista koepaperinipun kansilehden allekirjoitus. Kokeeseen osallistuminen ja koepapereiden palautus merkitään palautuksen yhteydessä osallistujalistaan kokeen valvojan toimesta. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta.

Osa 1: Monivalintatehtävät (0–60 p)

Alla on 30 monivalintatehtävää, jotka perustuvat valintakoekirjaan. Vastaa tehtäviin erilliselle vastauslomakkeelle (optinen vastauslomake). Merkitse jokaisessa kohdassa se vaihtoehto, jota pidät oikeana. Jokaiseen tehtävään on vain yksi oikea vastaus. Jokainen oikea vastaus on 2 pisteen, väärä tai tyhjä vastaus 0 pisteen arvoinen (väärä tai tyhjä vastaus ei tuo miinuspisteitä). Useamman kuin yhden kohdan valinta yksittäisessä kysymyksessä tulkitaan automaattisesti vääräksi vastaukseksi.

1. Mikä seuraavista äänneryhmistä muodostaa luonnollisen luokan?

- A. [b, d, f]
- B. [p, t, k]
- C. [s, t, j]
- D. [t, d, v]

2. Allatiivin tunnus *-lle* ja persoonapäätte *-n* ovat molemmat:

- A. Affikseja
- B. Liitepartikkeleita
- C. Allofoneja
- D. Infiksejä

3. Suomen sijapäätteet *-ssa* ja *-ssä* ovat toistensa

- A. Assimilaatioita
- B. Morfeemeja
- C. Minimipareja
- D. Allomorfeja

4. Lause *se on punainen* on esimerkki

- A. Päälauseesta
- B. Ekspletiivilauseesta
- C. Transitiiivilauseesta
- D. Eksistentiaalilauseesta

5. Malajisssa sana *anak* tarkoittaa lasta ja *anakanak* sanan monikkoa. Kyseessä on kielellinen ilmiö, josta käytetään nimeä:

- A. Metateesi
- B. Assimilaatio
- C. Reduplikaatio
- D. Circumfiksi

6. Suomessa omistusta voidaan ilmaista (esimerkiksi) rakenteella *Pekan auto*. Kyseessä on:

- A. Predikatiivinen omistuskonstruktio
- B. Predikaattinen omistuskonstruktio
- C. Adnominaalinen omistuskonstruktio
- D. Denominaalinen omistuskonstruktio

7. Suomessa sanasta *pieni* voidaan muodostaa sana *pienuus* ja sanasta *juosta* sana *juokseminen*. Kyseessä on:

- A. Taivutus
- B. Flekteeraus
- C. Johtaminen
- D. Konversio

8. Amelessa mennyttä aikaa voidaan ilmaista kolmella tavalla riippuen siitä, kuinka suuri ajallinen välimatka puhehetken ja kerrotun tapahtuman välillä on. Kyseessä on:

- A. Absoluuttinen tempus
- B. Metrinen tempus
- C. Relatiivinen tempus
- D. Irrealis tempus

9. Synteettinen kieli tarkoittaa:

- A. Kielityyppiä, jossa on vähän taivutusta, kuten kiina
- B. Yleisnimitystä kaikille ei-luonnollisille kielille
- C. Kielityyppiä, joka käyttää paljon taivutusta, kuten suomi ja turkki
- D. Kieltä, jossa on paljon tapaluokkia (moduksia)

10. Balkanilla puhutut kielet ovat olleet pitkään kontaktissa toistensa kanssa ja niihin on siksi kehittynyt yhteisiä piirteitä. Ilmiötä kutsutaan nimellä:

- A. Kieliliitto
- B. Genealoginen sukulaisuus
- C. Makroalue
- D. Kielikunta

11. Standardiarabialla ja arabian murteilla on arabiankielisissä maissa usein hyvin eriytyneet käyttökontekstit. Kyseessä on ilmiö, jota kutsutaan nimellä:

- A. Lingua franca
- B. Koodinvaihto
- C. Kreolistuminen
- D. Diglossia

12. Mikä seuraavista väitteistä EI ole totta?

- A. Elollisuus on prototyyppisen agentin piirre
- B. Lauseessa 'Orava puraisi Maunoa' Mauno on kokija
- C. Agentti on yleensä lauseen kuvaaman teon alullepanija
- D. Semanttiset roolit ovat olemassa kielestä riippumatta

13. ”Kaikki maailman kielet ilmaisevat kieltoa”. Kyseessä on:

- A. Implikationaalinen universaali
- B. Absoluuttinen universaali
- C. Typologinen tendenssi
- D. Kielitypologia

14. Mikä seuraavista väitteistä on totta?

- A. Suomessa subjektin agenttiivisuusvaatimus on tiukka
- B. Lauseen subjektin valintaan vaikuttaa myös puhujan oma valinta
- C. Patientista tulee usein lauseen subjekti
- D. Lauseenjäsenet voidaan määritellä kielestä riippumatta pelkän semantiikan perusteella

15. Kielten yhtäläisyys perustuu pääasiassa

- A. Yhteiseen funktionaaliseen tasoon
- B. Äänteelliseen samankaltaisuuteen
- C. Absoluuttisiin universaaleihin
- D. Yhteiseen universaaliin semantiikkaan

16. Suomessa (kuten monessa muussakin kielessä) monikko on rakenteellisesti enemmän merkitty kuin yksikkö. Kyseessä on:

- A. Prototyyppi
- B. Produktiivisuus
- C. Affiksaatio
- D. Tunnusmerkkisyys

17. Mikä seuraavista väitteistä on totta?

- A. Saamelaiskielistä eniten puhujia on eteläsaamalla
- B. 2000-luvun alussa eläviä saamelaiskieliä oli jäljellä yhdeksän
- C. Saamelaiskielet ovat sukua ruotsille
- D. Ruotsi on Ruotsin alkuperäisin ja vanhin kieli

18. Evidentiaalisuus tarkoittaa:

- A. Puhujan tiedonlähteen kielellistä koodausta
- B. Tietyn asian jättämistä pois lauseesta, jos se on tilanteen perusteella selvä
- C. Foneemianalyysin selvyyttä
- D. Prosodialla koodattua lauseen totuusarvoa

19. Lauseissa *Mauno piirsi ympyrän* ja *Mauno ampaisi juoksuun*, Maunon semanttinen rooli on:

- A. Subjekti
- B. Patientti
- C. Agentti
- D. Resipientti

20. Keskeiset puheaktit kielissä ovat:

- A. Väite, kysymys ja käsky
- B. Väite, käsky ja kielto
- C. Väite, kysymys ja kielto
- D. Kysymys, käsky ja epäily

21. Finiittisyys liittyy:

- A. Verbin taivutukseen
- B. Substantiivin määräisyyteen
- C. Adjektiivien komparaatioon
- D. Lauseen vapaisiin määritteisiin

22. Suomen sanalla *pitää* on useita eri merkityksiä (esim. 'täytyä' ja 'tuntea mieltymystä'). Tämä on esimerkki:

- A. Deiksiksestä
- B. Metaforasta
- C. Metonymiasta
- D. Polysemiasta

23. Kielellinen relativismi tarkoittaa:

- A. Kielen morfeemien määrän suhteuttamista kielen sanojen määrään
- B. Synonyymien välisiä tyylieroja
- C. Sanojen jakoa ylä- ja alakäsitteisiin
- D. Kielen vaikutusta ihmisen tapaan hahmottaa maailmaa

24. Ihminen saattaa joskus käyttää sanoja, kuten *pieno* tai *kehoittaa* (oikeiden muotojen *piano* ja *kehottaa* sijaan), koska tavoittelee kuvittelemaansa normia. Tätä ilmiötä kutsutaan nimellä:

- A. Hyperonymia
- B. Meronymia
- C. Hyperkorrektius
- D. Hyperbola

25. Englannissa *be going to* tarkoittaa nykykielessä myös futuuria pelkän liikkeen sijaan. Kyseessä on ilmiö, joka tunnetaan nimellä:

- A. Diakronia
- B. Synonymia
- C. Kieliopillistuminen
- D. Synkronia

26. Kielien vokaalien määrä vaihtelee noin kahden ja neljäntoista välillä. Pienimpien systeemien kielissä vokaalit ovat yleensä:

- A. /u, o/
- B. /i, a/
- C. /e, o/
- D. /a, o/

27. Mikä seuraavista väitteistä on totta?

- A. A ja P voidaan joissain kielissä erottaa toisistaan sanajärjestyksen perusteella
- B. S ja P muistuttavat toisiaan siinä, että molemmat viittaavat lauseen tekijään
- C. Ergatiivikielissä S ja A merkitään absoluutiivisijalla
- D. Absoluutiivisija on usein tunnusmerkkinen

28. Mikä seuraavista väitteistä on totta?

- A. Sanskrit, albania, baski ja persia kuuluvat indoeurooppalaiseen kielikuntaan
- B. Azeri, armenia ja abhaasi kuuluvat dagestanilaisiin kieliin
- C. Sijamuotojen suuri määrä on tyypillistä kaikille uralilaisille kielille
- D. Uralilaiseen kielikuntaan kuuluu noin 30 kieltä

29. Mikä seuraavista sanajärjestystä koskevista väitteistä EI ole totta

- A. SOV ja SVO ovat maailman kielten yleisimmät sanajärjestykset
- B. Objektialkuiset kielet ovat enemmistönä Pohjois-Amerikassa
- C. Subjekti edeltää usein objektia maailman kielissä
- D. Kaikille kielille ei voida määrittää selvää perussanajärjestystä

30. Argumenttirakenteella tarkoitetaan

- A. Puhujan tapoja rakentaa lauseidensa informaattiorakenne
- B. Kielen tapaa merkitä lauseen pakollisia nominaalisia jäseniä
- C. Kielten luokittelussa käytettyä tapaa todistaa kielten sukulaisuus
- D. Verbissä koodattavaa lauseen totuusarvoa

Osa 2: Morfeemianalyysi (0–40 p)

Seuraavassa on k'ichen kielen aineistoa (lievästi modifioituna). Nimeä sen perusteella aineiston alapuolella luetellut merkitykset. Jos jotain merkitystä ilmaistaan useammalla kuin yhdellä muodolla (morfeemilla on allomorfeja), luettele ne kaikki. Huomaa myös, että jotain merkitystä voidaan ilmaista nollamorfeemilla (sillä ei siis ole omaa ilmimuotoa). Jos tällaisia morfeemeja on, merkitse ne vastaukseesi merkillä '0'. Jokainen oikein nimetty muoto tuo 1,6 pistettä, väärin nimetty tai nimeämättä jäänyt muoto on nollan pisteen arvoinen.

1. xkamik	'hän kuoli'
2. xojkamik	'me kuolimme'
3. xkeb'ek	'he menevät' (FUT)
4. xekamik	'he kuolivat'
5. kixb'ek	'te menette'
6. kinb'ek	'minä menen'
7. xkib'ano	'he tekivät sen'
8. xqab'ano	'me teimme sen'
9. xib'ano	'te teitte sen'
10. kaqab'ano	'me teemme sen'
11. kakib'ano	'he tekevät sen'
12. xub'ano	'hän teki sen'
13. xkiti'o	'he purivat häntä'
14. xtb'ano	'sinä teit sen'
15. xkixqati'o	'me puremme teitä' (FUT)
16. xojiti'o	'te puritte meitä'
17. xkeqasik'ij	'me kutsumme heitä' (FUT)
18. xkixnusik'ij	'minä kutsun teitä' (FUT)
19. xkich'ako	'he voittivat hänet'
20. kojkich'ako	'he voittavat meidät'

Leksikaaliset morfeemit

Kuolla _____
 Tehdä _____
 Kutsua _____

Mennä _____
 Purra _____
 Voittaa _____

MAKIKI

Sivu: 11 (11)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Kieliopilliset morfeemit

Tempus

Mennyt aika _____

Preesens _____

Futuuri _____

Subjektin muodot

Yksikkö

minä _____

sinä _____

hän _____

Monikko

me _____

te _____

he _____

Objektin muodot (yllä olevassa aineistossa ei ole yksikön 1. tai 2. persoonan objektimuotoja)

Yksikkö

hän/se _____

Monikko

me _____

te _____

he _____

Valintakokeen ennakkomateriaalit 2018 / förhandsmaterial för urvalsprovet 2018:

Maailman kielet ja kielitieteet / världens språk och språkvvetenskaper

Krista Ojutkangas, Meri Larjavaara, Matti Miestamo & Jussi Ylikoski. 2009 (tai uudempi painos).
Johdatus kielitieteeseen. WSOY tai Sanoma Pro. Myös uudemmat painokset teoksesta kelpaavat.
Myös Sanoma Pron kustantama teos kelpaa.

Maailman kielten ja kielitieteiden valintakokeen mallivastaukset 2018

Osa 1: Monivalintatehtävät (0–60 p):

Oikeat vastaukset:

1. B
2. A
3. D
4. A
5. C
6. C
7. C
8. B
9. C
10. A
11. D
12. B
13. B
14. B
15. A
16. D
17. B
18. A
19. C
20. A
21. A
22. D
23. D
24. C
25. C
26. B
27. A
28. D
29. B
30. B

Pisteytysperiaatteet:

Jokainen oikea vastaus on tuonut kaksi pistettä, väärä vastaus on ollut nollan pisteen arvoinen. Väärä vastaus ei ole tuonut miinuspisteitä. Useamman kuin yhden kohdan merkitseminen on katsottu automaattisesti vääräksi vastaukseksi, vaikka yksi valituista vaihtoehdoista olisikin oikea. Jokaisessa kohdassa on vain yksi oikea vastaus.

Osa 2: Morfeemianalyysi (0–40 p)

Oikeat muodot:

Leksikaaliset morfeemit

Kuolla	<i>kamik</i>	Mennä	<i>b'ek</i>
Tehdä	<i>b'ano</i>	Purra	<i>t'io</i>
Kutsua	<i>sik'ij</i>	Voittaa	<i>ch'ako</i>

Kieliopilliset morfeemit

Tempus

Mennyt aika	<i>x</i>	Preesens	<i>k/ka</i>
Futuuri	<i>xk</i>		

Subjektin muodot

Yksikkö		Monikko	
minä	<i>in/nu</i>	me	<i>oj/qa</i>
sinä	<i>t</i>	te	<i>ix/i</i>
hän	<i>0/u</i>	he	<i>e/ki</i>

Objektin muodot (yllä olevassa aineistossa ei ole yksikön 1. tai 2. persoonan objektimuotoja)

Yksikkö		Monikko	
		me	<i>oj</i>
		te	<i>ix-</i>
hän/se	<i>0</i>	he	<i>e</i>

Pisteytysperiaatteet:

Jokainen oikein nimetty muoto on ollut 1,6 pisteen arvoinen, jokainen väärin nimetty ei ole tuonut pisteitä. Pisteet on saanut vain täysin oikein nimetystä muodosta, pienikin virhe on vienyt pisteet nolllille. Jos jossain kohdassa on ollut useampi oikea muoto (useampi allomorfi), molemmat on pitänyt nimetä, ja molemmat ovat olleet 1,6 pisteen arvoisia (esimerkiksi monikon muodon 'te' kohdalla on pitänyt olla sekä *ix* että *i*, jotta on saanut tästä kohdasta täydet 3,2 pistettä, jos on nimennyt vain toisen oikein, tämä on tuonut 1,6 pistettä). Väärän muodon nimeäminen oikean muodon lisäksi ei ole tuonut miinuspisteitä.